

Lausunto hallituksen esityksestä valtion talousarvioksi vuodelle 2026

Valio kiittää mahdollisuudesta lausua maa- ja metsätalousvaliokunnalle valtion talousarviosta vuodelle 2026.

Virvoitusjuomaveron korotus haastaa toimialan yrityksiä

Osana valtion talouden tasapainottamisen toimenpiteitä hallitus on esittänyt virvoitusjuomaveron merkittävää korotusta. Ruokatalo Valion tuoteportfolioon kuuluvia virvoitusjuomaveron alaisia tuoteryhmiä ovat mm. mehut, marjakeitot, eräät maitoa sisältävät juomat sekä kasvipohjaiset juomat kuten kaurajuomat.

Merkittävät muutokset näiden tuotteiden verotuksessa voivat vaikuttaa alan yritysten kannattavuuteen ja kilpailukykyyn. Virvoitusjuomaveron muutosten vaikutukset voivat ulottua myös kotimaisten raaka-aineiden käyttöön. Mehuissa ja marjakeitoissa käytetään myös kotimaisia marjoja ja hedelmiä, joiden arvoketju työllistää useita toimijoita niin viljelijöiden, jalostajien kuin logistiikan osalta.

Hallituksen esityksessä virvoitusjuomaverosta veromuutosten olisi tarkoitus tulla voimaan 1.4.2026. Alan käytäntönä on, että valmistajat ja kauppa käyvät neuvottelut hinnoista ja määrästä noin 4-8kk ennen myyntiaikoja joidenkin tuotteiden osalta jopa 8–9 kk ennen kuin tuotteet tulevat kauppaan. On alan yritysten näkökulmasta ensi arvoisen tärkeää, että käytäessä neuvotteluja, on jo tiedossa tuotteisiin liittyvät verot. Hallituksen esityksen mukainen lain voimaantuloaika on aivan liian aikainen ja aiheuttaa ongelmia alan yrityksille.

Suosittelemme, että jos virvoitusjuomaveron muutokset tulevat voimaan, säädetään voimaantuloaika riittävän pitkälle, jotta yritykset voivat siihen valmistautua. Koska hintojen muutoksella voi olla myös merkittäviä vaikutuksia volyymiin, olisi ruoka ja raaka-aine hävikin välttämiseksi tärkeää, että yritykset pystyisivät ennakoimaan mahdolliset muutokset hyvissä ajoin etukäteen.

Suunnitellut veronkorotukset ovat merkittäviä ja näin olisi hyvä, jos ne jaksotetaan useammalle vuodelle ja tulisivat voimaan aikaisintaan 1.9.2026. Virvoitusjuomaveron korotusten myöhentymisellä olisi valtion taloudelle vaikutuksia mutta tämä auttaisi ruokaketjun toimijoita veron muutokseen varautumisessa.

Lantapohjainen biokaasuliiketoiminta vaatii investointien tukemista

Ilmastoneutraaliin talouteen siirtymiseen liittyvät uudet toimintatavat ja innovaatiot ovat riskialttiita eikä markkinaehtoisesti voida kaikkia hankkeita edistää.

Tuottamalla lantapohjaista biokaasua voidaan merkittävästi edistää suomalaisen maatalouden ja ravinneomavaraisuuden kehittymistä. Esimerkiksi Valion ja St1 Biokraftin yhteisyrityksen, Suomen Lantakaasun rakenteilla olevilla biokaasulaitoksilla Ylä-Savossa ja Nurmossa tullaan käsittelemään yhteensä lähes 150 maatilalan lantasyötettä raaka-aineena. Luovuttamalla lanta biokaasulaitoksen syötteenä muun muassa vähennetään maatalouden lannankäsittelyn päästöjä sekä korvataan fossiilisia tuontilannoitteita kotimaisella ravinnekierrätyksellä.

Lantapohjaisen biokaasun tuotannon lisääntymiseksi on keskeistä huomioida, että merkittävä osa kannusteista sijoittuu maa- ja metsätalouden hallinnon ulkopuolelle, erityisesti työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalle.

13.10.20255

On hyvä, että Suomi omalta osaltaan auttaa suomalaisyrityksiä vihreän siirtymän investointien rahoituksessa sekä kilpailussa, joka tällä hetkellä houkuttaa investointirahaa Suomen ja EU:n ulkopuolella.

Suurten biokaasulaitosten investointien jatkamiseen ei ole tällä hetkellä lainkaan soveltuvia määrärahoja. Investointituilla on ollut viime vuosina keskeinen positiivinen, hankkeita käynnistävä vaikutus. Erityisesti määrärahojen jatkaminen suurten demonstraatioiden toteuttamiseen on keskeistä ison vaikuttavuuden hankkeiden syntymiseksi. Tämän toteuttamiseen tulisi hyödyntää esimerkiksi Suomen elpymis- ja palautumissuunnitelmasta palautuvia määrärahoja.

Vastaavasti elpymis- ja palautumissuunnitelmasta palautuvien määrärahojen kohdentaminen esimerkiksi hankkeisiin, joissa talteen otetaan myös biogeenistä hiilidioksidia, tukisi biokaasulaitoksien rakentamista. Pidämme hyvänä, että hallitus edistää myös puhtaan siirtymän verohyvitystä. Verohyvitys tukee osaltaan biokaasulaitoksien kehitystä. On kuitenkin syytä huomioida, että verohyvitys yksinään ei riitä saamaan aikaan käynnistävää vaikutusta biokaasulaitosten investointiin.

Lisätietoja
Anna-Kaisa Auvinen
Yhteiskuntasuhdejohtaja